

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.5.4.2023

Pan
Władysław Dajczak
Wojewoda Lubuski
Lubuski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/075 Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubuski Urząd Wojewódzki (dalej: LUW lub Urząd), ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Dajczak, Wojewoda Lubuski od 9 grudnia 2015 r. do 11 listopada 2019 r. oraz od 15 stycznia 2020 r. W okresie od 12 listopada 2019 r. do 14 stycznia 2020 r. obowiązki Wojewody Lubuskiego pełnił Wojciech Perczak Wicewojewoda Lubuski.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania podejmowane w celu kontroli terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa i odzyskiwania zaległości z tego tytułu.2. Realizacja działań nadzorczych nad gospodarowaniem przez Starostów nieruchomościami Skarbu Państwa.
Okres objęty kontrolą	2020-2023 (I kwartał). Badaniem zostaną objęte działania jednostki kontrolowanej z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, gdy będzie to miało wpływ lub związek z ustaleniami stanu faktycznego dotyczącego okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Anna Huziej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/55/2023 z dnia 7 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wojewoda podejmował działania w celu kontroli terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i odzyskiwania zaległości z tego tytułu poprzez ujęcie tych zadań w regulaminach organizacyjnych i zakresach czynności pracowników oraz przeprowadzanie kontroli realizacji tych obowiązków przez Starostów (prezydentów miast). Przedmiotem tych kontroli było prowadzenie działań windykacyjnych w odniesieniu do podmiotów posiadających zaległości w spłacie należności budżetu państwa z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa. Urząd nie posiadał natomiast pełnych danych umożliwiających ocenę skali zjawiska przedawnień oraz monitorowanie tego zagadnienia.

Wojewoda przekazywał powiatom dotacje na gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa w transzach miesięcznych oraz kontrolował prawidłowość wykorzystania tych dotacji, a w przypadku stwierdzenia zasadności wniosków składanych przez starostów zwiększał kwotę dotacji. Stwierdzono jednak, że do rozliczania dotacji na ten cel nie stosowano zasad określonych przez Ministra Finansów.

Urząd podjął działania mające na celu ujednoczenie zasad i formy sporządzania przez powiaty sprawozdań rocznych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, stwierdzono jednak nierzetelną analizę ich kompletności w odniesieniu do złożonych przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli za lata 2020-2022.

Stwierdzono również nieprawidłowości polegające na braku diagnozowania przyczyn wzrostu zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa oraz braku danych umożliwiających ocenę skali przedawnień i monitorowanie tego zagadnienia, które umożliwiłyby zapobieganie tym niekorzystnym zjawiskom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w celu kontroli terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i odzyskiwania zaległości z tego tytułu

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z Regulaminem wewnętrznym Wydziału Gospodarki Nieruchomości do zadań wieloosobowego stanowiska ds. nadzoru nad gospodarką nieruchomościami w Oddziale Regulacji i Nadzoru należało m.in. sprawowanie nadzoru nad gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa przez starostów pod względem zgodności z prawem oraz celowości, rzetelności i gospodarności; prowadzenie spraw związanych z odraczaniem terminów, rozkładaniem na raty, umarzaniem spłat należności pieniężnych z tytułu gospodarowania nieruchomościami, mających charakter cywilnoprawny przypadających Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez starostów wykonujących zadanie z zakresu administracji rządowej oraz prowadzenie kontroli zadań z zakresu administracji rządowej w jednostkach samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 4-40)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Pracownikom zatrudnionym na wieloosobowym stanowisku ds. nadzoru nad gospodarką nieruchomościami (Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Oddział Regulacji i Nadzoru) powierzono zadania dotyczące m.in. prowadzenia spraw związanych z realizacją i nadzorem nad wykorzystaniem dotacji celowych udzielonych z budżetu państwa powiatom na zadania z zakresu administracji rządowej na gospodarkę nieruchomościami Skarbu Państwa, prowadzenie spraw w zakresie umarzania, odraczania lub rozkładania na raty płatności należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, prowadzenie kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego z zakresu zadań administracji rządowej.

(akta kontroli str. 41-57)

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym LUW kontrola wykonywania przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych na podstawie: ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa była zadaniem Wydziału Nadzoru i Kontroli (do 29 listopada 2021 r.), a od 21 listopada 2021 r. jest zadaniem Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

(akta kontroli str. 4-9, 58-76)

Zadania w zakresie nadzoru nad terminowością zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa były realizowane w znacznej mierze, jak wskazała Dyrektor Wydziału Gospodarowania Nieruchomościami, podczas kontroli przeprowadzanych w starostwach powiatowych.

(akta kontroli str. 77-86)

W ramach sprawowanego nadzoru pismem z dnia 15 grudnia 2022 r. wystąpiono do Starostów/Prezydentów miast na prawach powiatu realizujących te zadania, aby:

- opracować (ewentualnie) zaktualizować procedurę windykacji należności cywilnoprawnych Skarbu Państwa,
- podejmować wszelkie działania w celu zwiększania skuteczności egzekucji dochodzonych zaległości, w tym przede wszystkim nie doprowadzać do przedawnienia należności,
- weryfikować zaewidencjonowane w księgach rachunkowych należności uznane za nieściągalne lub przedawnione,
- spisywać i zaktualizować wartość należności z uwzględnieniem stopnia prawdopodobieństwa ich zapłaty stosownie do art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Zalecenia te podlegają weryfikacji przez pracowników Wydziału w toku kontroli.

(akta kontroli str. 77-86, 155-157)

1.2. W latach 2020-2022 nastąpił wzrost dochodów wykonanych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Dochody te wynosiły w tym okresie odpowiednio: 28.933,8 tys. zł; 39.381,8 tys. zł i 38.960,2 tys. zł, a w I kwartale 2023 r. – 21.977,2 tys. zł.

W latach 2020-2023 (I kwartał) należności pozostałe do zapłaty z tego tytułu wynosiły odpowiednio: 36.420,6 tys. zł; 33.956,4 tys. zł; 34.516,5 tys. zł i 42.948,9 tys. zł. W ww. okresie następował wzrost zaległości, które wynosiły, odpowiednio: 28.337,2 tys. zł; 32.535,3 tys. zł; 34.171,9 tys. zł i 35.413,6 tys. zł.

Największe zaległości dotyczyły wpływów z opłat z tytułu wieczystego użytkowania gruntów (§ 0550), które w poszczególnych latach wynosiły odpowiednio: 14.528,1 tys. zł (tj. 51,3% zaległości ogółem); 17.737,8 tys. zł (tj. 54,5% zaległości ogółem); 17.131,4 tys. zł (tj. 50,1% zaległości ogółem) i 17.581,7 tys. zł (tj. 49,65 %

zaległości ogółem). Zaległości z tytułu pozostałych odsetek (§ 0920) wynosiły odpowiednio: 8.397,2 tys. zł; 8.954,4 tys. zł; 10.567,1 tys. zł i 10.978,5 tys. zł (tj. odpowiednio: 29,6%; 27,5%; 30,9% i 31% zaległości ogółem).

Największy wzrost poziomu zaległości na koniec I kwartału 2023 r. w stosunku do 2020 r. odnotowano w odniesieniu do wpływów z usług (§ 083) – z 35,1 tys. zł do 159,6 tys. zł (tj. o 354,6%) i wpływów z różnych dochodów (§ 097) – ze 111,3 tys. z do 310,5 tys. zł (tj. o 179%).

(akta kontroli str. 158-159, 392)

1.3. Urząd nie posiadał pełnych i jednolitych danych o wartości należności, które uległy przedawnieniu w latach 2020-2023 (I kwartał).

(akta kontroli str. 160-161)

Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami³ wskazał, że: *aby pozyskać szczegółowe informacje od starostów/prezydentów (...) o należnościach przedawnionych Wydział przeprowadza taką analizę bezpośrednio w starostwach powiatowych w trakcie kontroli, ponieważ niezbędny jest wgląd do dokumentów, w tym księgowych, będących w posiadaniu Starostów.*

(akta kontroli str. 79-82)

Z analizy trzech wystąpień pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych⁴ przez pracowników Oddziału Regulacji i Nadzoru w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami wynikało, że kontrole te obejmowały swoim zakresem prowadzenie działań windykacyjnych w odniesieniu do wybranych należności. W wyniku jednej kontroli ustalono przedawnienie należności spowodowane przewlekłym prowadzeniem postępowań egzekucyjnych (szczegółowy opis zawarto w punkcie 1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str.162-227)

Pismem z dnia 13 czerwca 2023 r. Wojewoda wezwał Starostów do przekazania informacji o należnościach przedawnionych oraz terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa o odzyskiwaniu zaległości z tego tytułu. Nie wskazano jednak jakiego okresu mają dotyczyć te informacje, w związku z powyższym przekazane dane nie były jednolite. Na podstawie otrzymanych pism ustalono, że niektóre Powiaty wskazywały dane za okres od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. (np. Powiat krośnieński), należności przedawnione w latach 2020-2023 (I kwartał) bez wskazania jaka kwota, w którym roku się przedawniła (np. Powiat międzyrzecki), a powiat świebodziński nie udzielił informacji w zakresie należności przedawnionych.

(akta kontroli str. 87-154)

Z powyższego wynika, że Urząd dopiero w toku kontroli nałożył na powiaty obowiązek, którego – ze względu na jego nieprecyjne brzmienie – nie był w stanie skonsumować, tj. uzyskać pełne i jednolite dane umożliwiające ocenę skali zjawiska przedawnień na terenie całego województwa oraz monitorowanie tego zagadnienia.

Wojewoda Lubuski wyjaśnił, że: LUW otrzymuje od Starostów/prezydentów miast na prawach powiatu kwartalne informacje o należnościach wymagalnych (sprawozdania Rb-27ZZ), na podstawie których prowadzona jest analiza sytuacji

³ Dyrektor kieruje całokształtem pracy Wydziału, a do jego zadań należy m.in. kierowanie pracą Wydziału w sposób zapewniający wykonywanie zadań zgodnie z przepisami prawa oraz nadzór nad prawidłowym i terminowym wykonywaniem zadań przez pracowników. Do zadań Wydziału (wieloosobowego stanowiska ds. nadzoru nad gospodarką nieruchomościami) należało m.in. sprawowanie nadzoru nad gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa przez starostów pod względem zgodności z prawem oraz celowości, rzetelności i gospodarności.

⁴ Kontrole przeprowadzone do 31.03.2023 r.

zwyszczerólnieniem rodzaju naleŹności, kategorii wierzyciela oraz moŹliwoci ich dalszego dochodzenia, JednoczeŹnie Wojewoda wskazał, Źe nie jest wierzycielem w odniesieniu do tych naleŹności. W tym przypadku wierzycielem są starostwie prowadzący windykacje naleŹności Skarbu Państwa. Wojewoda sprawuje nadzór nad realizacj zadań z zakresu administracji rdowej, dokonując czynności kontrolnych w jednostkach samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 228-232)

W sprawozdaniach RB-27ZZ, na które powołuje się Wojewoda w swoich wyjaŹnieniach nie ma informacji o naleŹnościach przedawnionych.

Na podstawie pozyskanych w toku kontroli NIK informacji od Starostów⁵ ustalono, Źe w latach 2020-2023 (I kwartał):

- ✓ wartoŹ naleŹności, które uległy przedawnieniu wyniosła cznie 914,7 tys. zł (w poszczególnych latach odpowiednio: 98,2 tys. zł; 611,1 tys. zł; 112,4 tys. zł; 93 tys. zł);
- ✓ przedawnieniu ulegały naleŹności m.in. z tytułu uŹytkowania wieczystego, najmu, dzierŹawy, przekształcenia prawa uŹytkowania wieczystego gruntu w prawo wsności;
- ✓ przyczyn przedawnienia była m.in. Źmierć dłuŹników oraz przypuszczenie, Źe w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyŹszej od kosztów egzekucji naleŹności, umorzenie postępowania z uwagi na bezskutecznoŹ egzekucji, utrudnienia z dostarczeniem korespondencji spowodowane pandemi covid-19;
- ✓ z ewidencji księkowej spisano naleŹności w cnej kwocie 656 tys. zł.

(akta kontroli str. 234-270, 389-391)

1.4. W latach 2020-2023 (I kwartał) nie dokonywano analizy stanu zaległoci w dziale 700.

Dyrektor Wydziału BudŹetu i Finansów wyjaŹni, Źe: *Zadania z zakresu planowania, nadzoru merytorycznego i kontroli prawidłowoŹi wykorzystania Źrodków budŹetowych oraz zadania z zakresu pozyskiwania dochodów budŹetu państwa – pozostają w gestii dyrektorów komórek organizacyjnych LUW odpowiedzialnych za realizacj poszczególnych zadań oraz kierowników inspekcji, słuŹb i straŹy wojewódzkich i innych jednostek organizacyjnych podległych Wojewodzie Lubuskiemu.*

(akta kontroli str. 271-277)

Dyrektor Wydziału Gospodarki NieruchomoŹciami wskazała, Źe: *Realizacj dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomoŹciami Skarbu Państwa, w tym wysokoŹ zaległoci podlega badaniu w trakcie prowadzonych kontroli Starostów z wykonywania tych zadań z zakresu administracji rdowej. Dane dotyczące wysokoŹi zaległoci z tytułu gospodarowania nieruchomoŹciami Skarbu Państwa zawierają sprawozdania RB-27ZZ, które przekazywane są przez starostwa do LUW – Wydział Finansów i BudŹetu, na podstawie których dokonano analizy stanu zaległoci.*

(akta kontroli str. 77-82)

Jednak analizy takiej dokonano dopiero w toku kontroli NIK, tj. Kierownik Oddziału Regulacji i Nadzoru sporządził analizę stanu zaległoci z tytułu gospodarowania nieruchomoŹciami Skarbu Państwa za lata 2020-2022 oraz II kwartał 2022 r. i II

⁵ Informacje pozyskano od 13 z 14 Starostów w województwie lubuskim.

kwartał 2023 r. Analiza ta jednak nie zawierała informacji, wskazujących na diagnozowanie przyczyn wzrostu zaległości przez służby wojewody.

(akta kontroli str. 83-86)

Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśniła, że: *Służby wojewody (Wydział Finansów i Budżetu) posiadają dane dot. stanu zaległości w dziale 700 gospodarka mieszkaniowa rozdział 70005 gospodarka gruntami i nieruchomościami w związku z otrzymywanymi co kwartał sprawozdaniami RB-27ZZ.*

Wydziałowi Gospodarki Nieruchomościami nie sygnalizowano wzrostu zaległości, a tym samym Wydział nie diagnozował przyczyn jego powstania.

Niemniej jednak w 2022 r. po przejęciu od Wydziału Nadzoru i Kontroli zadań kontrolnych tut. Wydział w ramach prowadzonych kontroli odnośnie „Realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w sprawach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa” przedmiotem kontroli objął również temat windykacji należności za nieruchomości udostępnianie z zasobu Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 474-476)

Wojewoda Lubuski wyjaśnił, że z przedłożonej w toku kontroli NIK analizy stanu zaległości wynika ich wzrost w odniesieniu do poszczególnych jednostek, *co jest uwzględniane w czynnościach kontrolnych w poszczególnych starostwach.*

(akta kontroli str. 228-232)

LUW posiadał wprawdzie wiedzę na temat stanu zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, jednak nie diagnozował przyczyn wzrostu zaległości ani w trakcie kontroli przeprowadzanych w Starostwach Powiatowych ani też poprzez pozyskiwanie od Starostów informacji w tym zakresie

1.5. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym LUW kontrola wykonywania przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami należała do zadań Wydziału Nadzoru i Kontroli, a od 2022 r. zadanie to wykonuje Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli wskazał, że Roczny Plan Kontroli jest sporządzany w oparciu o propozycje zamierzeń kontrolnych zadań z zakresu administracji rządowej nadzorowanych przez wydziały merytoryczne, nie realizujące kontroli samodzielnie. Zamierzenia kontrolne są umieszczane w Rocznym Planie Kontroli po zgłoszeniu przez wydział merytoryczny i w miarę posiadanych zasobów kadrowych. Na 2020 r. Wydział Nadzoru i Kontroli nie otrzymał zgłoszenia w ww. zakresie, w związku z czym nie planował i nie realizował zadań w tym temacie. Na 2021 r. Wydział zaplanował i zrealizował sześć kontroli dotyczących realizacji zadań z zakresu administracji rządowej obejmujących swoim zakresem gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa.

Kontrolami objęto zagadnienia organizacyjne dotyczące kontroli terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i odzyskiwania zaległości z tego tytułu (przypisanie kompetencji w zakresie windykacji należności). W ww. zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 278-280)

W 2022 r. Wydział Gospodarki Nieruchomościami przeprowadził ujęte w Planie kontrole w zakresie realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w sprawach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa (w 2021 r.) w trzech starostwach powiatowych. Kontrolami objęto m.in. prowadzenie działań

windykacyjnych dla losowo wyłonionych podmiotów posiadających zaległości w spłacie należności budżetu państwa z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa. W przypadku jednej kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przewlekłym prowadzeniu postępowań windykacyjnych, co doprowadziło do przedawnień należności Skarbu Państwa, stanowi to naruszenie art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością sformułowano wniosek dotyczący zintensyfikowania i bieżącego podejmowania działań w zakresie windykacji należności Skarbu Państwa w celu niedopuszczenia do ich przedawnień (przede wszystkim kierowanie spraw na drogę egzekucji sądowej). Wniosek został zrealizowany.

W związku ze stwierdzeniem przedawnienia należności skierowano do rzecznika finansów publicznych zawiadomienie w sprawie stwierdzenia faktów wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

(akta kontroli str. 162-227, 281-291)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie w pełni rzetelnie sprawował nadzór nad działaniami starostów w zakresie skuteczności działań windykacyjnych w stosunku do należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, bowiem:

- nie podejmował działań w celu ustalenia przyczyn wzrostu zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa;
- nie posiadał danych o wartości należności, które przedawniły się w latach 2020-2023 (I kwartał).

Nadzór Wojewody w tym zakresie ograniczał się do prowadzenia kontroli w starostwach, przy czym nie wskazywano aby wartość zaległości miała wpływ na dobór jednostek do kontroli. Konsekwencją powyższego była ograniczona możliwość monitorowania i zapobiegania negatywnym zjawiskom nieskutecznej windykacji oraz utraty należności Skarbu Państwa. W efekcie Wojewoda nie posiadał wiedzy o skali tego zjawiska, a z informacji uzyskanych z powiatów wynikało, że w latach 2020-2023 (I kwartał) wartość należności, które uległy przedawnieniu wyniosła łącznie 914,7 tys. zł.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda podejmował działania w celu kontroli terminowości zapłaty należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i odzyskiwania zaległości z tego tytułu. Przedmiotem kontroli przeprowadzanych w Starostwach Powiatowych przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami było prowadzenie działań windykacyjnych w odniesieniu do podmiotów posiadających zaległości w spłacie należności budżetu państwa z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa.

W Urzędzie nie diagnozowano przyczyn wzrostu zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa oraz nie posiadano pełnych i jednolitych danych umożliwiających ocenę skali zjawiska przedawnień i monitorowanie tego zagadnienia.

OBSZAR

2. Realizacja działań nadzorczych nad gospodarowaniem przez starostów nieruchomościami należącymi do zasobów nieruchomości Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na realizację zadania gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa Wojewoda udzielił w latach 2020-2023 (I kwartał) dotacje w łącznej kwocie 18.878 tys. zł, w tym dla powiatu:

- ✓ gorzowskiego (ziemskiego) – 327,8 tys. zł (odpowiednio: 78,5 tys. zł; 106,8 tys. zł; 103,5 tys. zł; 39 tys. zł);
- ✓ gorzowskiego (grodzkiego) – 1.002 tys. zł (344,1 tys. zł; 251,2 tys. zł; 319,7 tys. zł; 87 tys. zł);
- ✓ krośnieńskiego – 687,4 tys. zł (209,7 tys. zł; 206,5 tys. zł; 229,2 tys. zł; 42 tys. zł);
- ✓ międzyrzeckiego – 428,2 tys. zł (91,9 tys. zł; 145,8 tys. zł; 151,5 tys. zł; 39 tys. zł);
- ✓ nowosolskiego – 645,6 tys. zł (144,4 tys. zł; 181,4 tys. zł; 259,8 tys. zł; 60 tys. zł);
- ✓ słubickiego – 11.549,7 tys. zł (3.111 tys. zł; 3.190,3 tys. zł; 3.209,4 tys. zł; 2.039 tys. zł);
- ✓ strzelecko-drezdeneckiego – 417,3 tys. zł (101,4 tys. zł; 113,8 tys. zł; 160,1 tys. zł; 42 tys. zł);
- ✓ sulęcińskiego – 396,6 tys. zł (101,8 tys. zł; 104,7 tys. zł; 151,1 tys. zł; 39 tys. zł);
- ✓ świebodzińskiego – 421,7 tys. zł (95,8 tys. zł; 108,9 tys. zł; 175 tys. zł; 42 tys. zł);
- ✓ wschowskiego – 493,9 tys. zł (87,7 tys. zł; 99,8 tys. zł; 114,3 tys. zł; 192,1 tys. zł);
- ✓ zielonogórskiego (ziemskiego) – 439,4 tys. zł (110,1 tys. zł; 153,2 tys. zł; 140,1 tys. zł; 36 tys. zł);
- ✓ zielonogórskiego (grodzkiego) – 788,7 tys. zł (200,9 tys. zł; 208,3 tys. zł; 301,5 tys. zł; 78 tys. zł);
- ✓ żagańskiego – 470 tys. zł (110,3 tys. zł; 107,8 tys. zł; 206,9 tys. zł; 45 tys. zł);
- ✓ żarskiego – 809,7 tys. zł (239,4 tys. zł; 250,6 tys. zł; 271,7 tys. zł; 48 tys. zł).

Ww. dotacji udzielono w dziale 700, rozdział 70005. Dotacji na gospodarowanie nieruchomościami nie udzielano w rozdziale 75814, ani nie wnioskowano do Ministra Finansów o uruchomienie na ten cel środków z rezerwy nr 47.

(akta kontroli str.388, 393-435, 473, 652-657, 869)

Dotacje były przekazywane poszczególnym powiatom w transzach miesięcznych.

(akta kontroli str. 436-470, 652-657)

Przyczyną niepełnego wykorzystania dotacji w latach 2020-2022 było m.in.:

- wprowadzenie obostrzeń w związku z sytuacją epidemiologiczną, które przyczyniło się do ograniczenia możliwości realizacji zadań z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa przez powiaty (trudności w pozyskaniu wykonawców i usługobiorców, brak możliwości wykonania badań okresowych oraz kontrolnych pracowników przebywających na zwolnieniach chorobowych, brak możliwości korzystania ze szkoleń stacjonarnych), a ponadto w związku z zakazem przemieszczania się w okresie wiosennym niższe były ceny paliw silnikowych oraz oleju opałowego;
- niewypłacenie odprawy rentowej dla pracownika, który nabył uprawnienia, lecz nie złożył deklaracji odejścia, długotrwałe (6-cio miesięczne) zwolnienia chorobowe dwóch pracowników obsługi oraz pracownika administracyjnego, wakaty powstałe w związku z przejściem pracownika obsługi na emeryturę, zwolnienie pracownika administracyjnego, znacznie mniejsza liczba nadgodzin pracowników zatrudnionych w systemie równoważnym niż pierwotnie zakładano;
- mniejsza niż planowana kwota podatku od nieruchomości w związku ze zbyciem nieruchomości,;
- wynegocjowanie niższych niż planowane cen zakupu środków ochrony indywidualnej oraz mniejsze niż planowane wydatki na paliwa silnikowe;

- zawarcie umów najmu i dzierżawy, co spowodowało zmniejszenie wysokości podatku od nieruchomości.

(akta kontroli str. 292-305)

W latach 2020-2023 (I kwartał) Starostowie złożyli do Wojewody Lubuskiego 34 wnioski o zwiększenie dotacji na realizację zadania w zakresie gospodarowania przez powiaty nieruchomościami Skarbu Państwa o łączną kwotę 37.513,7 tys. zł⁶. We wnioskach wskazywano, że środki te będą przeznaczone m.in. na: podatek od nieruchomości, pokrycie zobowiązań po działkach stanowiący mienie Spółdzielni, wypłatę odszkodowania za bezpodstawnie przejętą nieruchomość, płace wraz z pochodnymi związane z bieżącym nadzorem nieruchomości, zimowe utrzymanie dróg na terenie nieruchomości po byłym przejściu granicznym Gubinek, ubezpieczenia mienia, opłaty za wodę, wykonanie operatów szacunkowych związanych z ustaleniem opłaty za użytkowanie wieczyste oraz dokonanie aktualizacji wyceny użytkowania wieczystego, zabezpieczenie nieruchomości, wznowienie punktów granicznych, bieżące utrzymanie nieruchomości Skarbu Państwa po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku, inwentaryzacja nieruchomości, działania związane z ratowaniem jeziora Głębokie, pokrycie kosztów usunięcia odpadów poubojowych (znajdujących się na gruncie, którego prawo użytkowania wieczystego zostało przejęte z mocy prawa przez Skarb Państwa), likwidacja magazynu odpadów niebezpiecznych, ekspertyza stanu technicznego budynków, zapłata odszkodowania za prawo własności nieruchomości przejętej na własność pod rozbudowę drogi powiatowej, gospodarowanie nieruchomością, nieprzewidziana rozbiórka budynku.

Analiza sposobu rozpatrzenia złożonych wniosków wykazała m.in., że:

- ✓ na podstawie złożonych wniosków zwiększono dotacje o kwotę 7.486,6 tys. zł⁷;
- ✓ odmówiono zwiększenia dotacji w łącznej kwocie 30.027,1 tys. zł z uwagi m.in. na: brak zasadności pokrycia zobowiązań będących przedmiotem wniosku, brak decyzji administracyjnej ustalającej wysokość zwaloryzowanego odszkodowania, wniosek dotyczył nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste, a tym samym nienależącej do zasobu Skarbu Państwa, zadania powinny zostać w pierwszej kolejności zrealizowane w ramach przyznanej dotacji celowej.

(akta kontroli str. 306-313)

W toku kontroli ustalono, że w sześciu z ww. wniosków⁸ dotyczących przyznania dodatkowych środków, Starostowie wskazywali, że przyznana dotacja nie zabezpiecza środków na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej związane z gospodarką nieruchomościami, przyznane środki nie są wystarczające na prowadzenie racjonalnej gospodarki nieruchomościami, z uwagi na inflację i rosnące ceny usług rzeczoznawców majątkowych bez uruchomienia dodatkowych środków nie będzie możliwe realizowanie zadania dotyczącego zlecenia sporządzenia operatów szacunkowych. Na podstawie złożonych wniosków na kwotę 462,4 tys. zł przyznano dodatkowe środki w kwocie 432,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 314-321)

⁶ W tym 3 wnioski na łączną kwotę 6.695,2 tys. zł dotyczyły kosztów utrzymania nieruchomości Skarbu Państwa po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku.

⁷ W tym kwota 6.400 tys. zł dotyczyła kosztów utrzymania nieruchomości Skarbu Państwa po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku.

⁸ 4 wnioski – Starostwo Powiatowe Żary, 1 wniosek – Starostwo Powiatowe Krosno Odrzańskie, 1 wniosek – Starostwo Powiatowe Międzyrzecz.

Starosta Międzyrzeczki, któremu nie przyznano środków w kwocie 30 tys. zł wskazał, że miało to negatywny wpływ na realizację zadań. W związku z nieprzyznaniem dodatkowych środków przesunięto środki z dotacji przeznaczone na inne działania i zrealizowano część planowanych zadań na kwotę 6.966 zł, tj. (postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji o ustalenie odszkodowania na rzecz prywatnego właściciela, postępowania administracyjne o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności). W wyniku powyższych przesunięć w planie budżetu zmniejszono planowane wydatki dla innych zadań z zakresu administracji rządowej⁹. Natomiast w ogóle nie przeprowadzono aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste, na które przeznaczona miała być pozostała część wnioskowanej kwoty.

(akta kontroli str. 471-472)

2.2. Wojewoda wezwał starostów do przedłożenia informacji w zakresie wydatkowania środków na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze gospodarki nieruchomościami (w tym zakres wykonanych zadań, stopień wykorzystania środków w ramach przyznanej dotacji oraz wskazanie jaka część środków została rozdysponowana na wynagrodzenia). Na podstawie wstępnej weryfikacji nie stwierdzono przypadków wydatkowania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. Środki te zostały przeznaczone na wydatki bieżące (w tym m.in. wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi, zabezpieczenie i utrzymanie nieruchomości, podatek od nieruchomości, przygotowanie nieruchomości do obrotu prawnego np. sprzedaży, analizy i ekspertyzy np. operaty szacunkowe).

W kontrolowanym okresie zawarto umowy w sprawie udzielenia dotacji na zadania z zakresu gospodarowanie nieruchomościami, których przedmiotem było udzielenie dotacji na zadania polegające na gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku (pięć umów), na działania związane z ratowaniem jeziora Głębokie, w tym na sporządzenie dokumentacji dotyczącej ranutyracji jeziora oraz uprzątnięcie działki stanowiącej własność Skarbu Państwa. W umowach dotyczących nieruchomości po byłym terminalu ustalono m.in. wymóg sporządzania kwartalnie sprawozdań rzeczowo – finansowych oraz sprawozdań z realizacji zadań merytorycznych. Rozliczeniem dotacji było przedłożenie sprawozdania rocznego. W pozostałych umowach zawarto obowiązek sporządzenia sprawozdania rocznego z wykonania zadania. Na podstawie analizy złożonych sprawozdań nie stwierdzono wydatkowania środków dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 87-154, 322-362, 606-651, 677-850)

Kierownik Oddziału Regulacji i Nadzoru w Wydziale Gospodarowania Nieruchomościami wskazał, że celowość zadań była weryfikowana w przypadku wniosków o dodatkowe środki na nagłe potrzeby związane z gospodarowaniem nieruchomościami. Nie stwierdzono przypadku braku realizacji zaplanowanego celu czy wykorzystania środków dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. Ocena rzeczywistego zapotrzebowania dokonywana jest przez starostów, którzy na etapie planowania budżetu składają wnioski o przydział dotacji. W efekcie analizy, w ramach przydzielonego na dany rok budżetowy limitu środków na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat, dokonuje się podziału dotacji celowej. Uwzględnia się m.in. propozycje planów wydatków sporządzone przez starostów, wysokość dotacji z poprzednich lat oraz jej

⁹ § 4270 remonty budynków stanowiących własność Skarbu Państwa w Bukowcu, § 4430 różne opłaty m.in. zakładanie ksiąg wieczystych, opłaty komornicze, § 4610 opłaty sądowe związane z dochodzeniem należności Skarbu Państwa.

wykorzystanie (zwroty), a także wiedzę o potrzebach powiatów pozyskiwaną ze spraw bieżących z zakresu gospodarki nieruchomościami.

(akta kontroli str. 87-154, 322-362)

Pismem z dnia 14 lipca 2016 r. Minister Finansów poinformował Wojewodę, że od 1 stycznia 2017 r. dotacja celowa na realizację zadań z zakresu gospodarki nieruchomościami powinna być rozliczana zgodnie z nowym katalogiem zadań (stanowiącym załącznik do pisma) tj. na nowych zasadach oraz z uwzględnieniem nowej czasochłonności zadań i stawki roboczogodziny.

(akta kontroli str. 658-668)

Dyrektor Wydziału wyjaśniła, że: Analiza przedkładanych przez powiaty katalogów zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze gospodarki nieruchomościami jest wykorzystywana jako jeden z elementów przy opracowaniu materiałów planistycznych do ustawy budżetowej na kolejny rok. Ponadto, na podstawie m.in. powyższej analizy Wydział Gospodarki Nieruchomościami już na etapie projektu budżetu na 2024 r. wystąpił o zwiększenie środków finansowych z przeznaczeniem na gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 669-676)

Z powyższego wynika, że w LUW do rozliczania dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej nie stosowano zasad określonych w piśmie Ministra Finansów. Z przedłożonych w toku kontroli dokumentów wynika, że katalog zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiaty w obszarze gospodarki nieruchomościami był wykorzystywany do planowania dotacji w rozdziale 70005 (w części obsługi administracyjnej zadania wynikającej z poszczególnych czynności ujętych w katalogu oraz w zakresie bieżącego gospodarowania zasobem Skarbu Państwa) na lata 2020-2023.

(akta kontroli str. 851-868)

W sprawie sposobu rozliczania dotacji na sfinansowanie zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w części obsługi administracyjnej objętych jednolitym katalogiem zadań/czynności oraz sposobu w jaki w latach 2020-2022 była rozliczana dotacja na sfinansowanie zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w części obsługi administracyjnej, które zostały objęte w poprzednim roku jednolitym katalogiem zadań/czynności Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśniła, że:

Dotacja na sfinansowanie zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa przyznawana jest poszczególnym Starostom jako jedna kwota na cały rok budżetowy. Starostowie otrzymują środki w 12 miesięcznych transzach.

Całość przekazanej dotacji, w tym również koszty obsługi administracyjnej była i jest rozliczana w sposób sumaryczny.

(akta kontroli str. 669-676)

W sprawie wystąpienia w latach 2020-2022 przypadków, w których na podstawie sprawozdania - katalogu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiaty w obszarze gospodarki nieruchomościami za IV kwartał danego roku stwierdzono, że dotacja na realizację zadań z zakresu gospodarki nieruchomościami nie była wystarczająca oraz ewentualnego przekazania powiatom dodatkowych środków na ten cel Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśniła, że: *Wydział Gospodarki Nieruchomościami w latach 2020-2022 corocznie poza środkami przypisanymi dla poszczególnych starostw powiatowych w danym roku budżetowym wyodrębnił rezerwę w swoim budżecie z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa.*

W przypadku zgłaszanych wniosków finansowych przez powiaty, środki uruchamiano w ramach powyższej rezerwy, która zapewniła realizację zadań.

W związku z powyższym nie występowało do Wydziału Budżetu i Finansów o uruchomienie środków finansowych w ramach rezerwy budżetu państwa (nr 47) na zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa.

Jednocześnie, w ramach badania realizacji budżetu, Wydział zwracał się do Starostów o dokonanie analizy wykonania dotacji celowych na zadania zlecone (dział 700, rozdział 70005) i przedłożenie Wojewodzie Lubuskiemu ewentualnych wniosków w sprawie aktualnych potrzeb finansowych, zwrotu ww. dotacji lub blokady wydatków, (pismo znak: GN-1.3121.43.2021 - 11.10.2021 r. oraz GN-1.3121.45.2020.ABro - 9.11.2020r.). W ramach powyższego rozpatrywano merytorycznie ewentualnie zgłaszane potrzeby finansowe.

(akta kontroli str. 669-676)

Weryfikacja efektów rzeczowych udzielonych dotacji w jst jest przeprowadzana podczas kontroli w starostwach, ponieważ wymaga wglądu do dokumentów.

(akta kontroli str. 87-154, 322-362)

2.3. Działania mające na celu ujednoczenie zasad i formy sporządzania przez powiaty rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, o których mowa w art. 23 ust. 1 a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarowaniu nieruchomościami¹⁰, podjęto w 2014 r. Pismem z dnia 15 stycznia 2014 r. przekazano powiatom (miastom na prawach powiatu) dodatkowe tabele do uzupełnienia celem ujednoczenia sporządzanych przez te jednostki sprawozdań. Tabele dotyczyły:

- ✓ ewidencjonowania nieruchomości Skarbu Państwa;
- ✓ prognozy m.in. wydatków (związanych z udostępnianiem i nabywaniem nieruchomości), wpływów osiaganych z opłat z tytułu (użytkowania wieczystego nieruchomości i trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa) aktualizacji opłat (z tytułu wieczystego użytkowania nieruchomości i trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa) za rok poprzedzający rok sprawozdawczy, rok sprawozdawczy i rok następujący po roku sprawozdawczym;
- ✓ naliczania należności i windykacja dot. nieruchomości z zasobu i spoza zasobu Skarbu Państwa (w tym: planowane wpływy windykacyjne, wykonanie, zaległości);
- ✓ zabezpieczenia nieruchomości z zasobu i spoza zasobu Skarbu Państwa (ilość, powierzchnia, rodzaj nieruchomości, forma zabezpieczenia, szacunkowe koszty zabezpieczenia);
- ✓ dzierżawy, najmu, użyczenia i innego udostępnienia w drodze umów obligacyjnych nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa i spoza zasobu Skarbu Państwa (ilość działek, powierzchnia, wysokość wpływów);
- ✓ wniosków o założenie ksiąg wieczystych (liczba działek ewidencyjnych ogółem, powierzchnia w ha, liczba działek z założonymi KW, powierzchnia w ha, liczba działek bez założonych KW, powierzchnia w ha, liczba złożonych wniosków do sądów rejonowych o założenie księgi wieczystej oraz liczba działek objętych tymi wnioskami, liczba złożonych wniosków do sądów rejonowych o wpis prawa w istniejącej księdze wieczystej oraz liczba działek objętych tymi wnioskami);
- ✓ opis czynności w postępowaniu sądowym.

(akta kontroli str. 363-373)

¹⁰ Dz.U.2023.344

Pismem z dnia 7 października 2014 r. przekazano powiatom zasady jakie należy stosować w celu wyeliminowania popełnianych dotychczas błędów i uniknięcia wszelkiego rodzaju nieporozumień.

(akta kontroli str. 374-376)

W Urzędzie nie wprowadzono procedur lub zasad wskazujących na sposób przeprowadzania analizy sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

Kierownik Oddziału Regulacji i Nadzoru w Wydziale Gospodarowania Nieruchomościami wskazał, że: *Nie mając bezpośredniego dostępu do ewidencji prowadzonej przez poszczególnych starostów oraz innych baz danych o nieruchomościach gospodarowanych przez starostów, tut. Wydział w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje również bieżącej analizy danych zawartych w sprawozdaniach, w oparciu o wpływające wnioski dot. obrotu nieruchomościami Skarbu Państwa.* Ponadto Kierownik wskazał, że na podstawie ww. sprawozdań LUW stwierdził, iż należy ukierunkować starostów na racjonalne gospodarowanie nieruchomościami, przynoszące korzyści dla Skarbu Państwa. Dokonywane jest to podczas rozpatrywania wniosków w zakresie obrotu nieruchomościami. Organ weryfikuje dane zawarte we wnioskach Starostów pod kątem prawidłowości gospodarowania nieruchomościami. Składane przez Starostów wnioski dot. obrotu nieruchomościami Skarbu Państwa zawierają dokumenty dotyczące konkretnych nieruchomości m.in.: wypis z ewidencji gruntów, odpis z księgi wieczystej, pozwalające na zweryfikowanie danych ewidencyjnych zawartych w przekazanych przez starostów/prezydentów sprawozdaniach.

Kierownik Oddziału Regulacji i Nadzoru w Wydziale Gospodarowania Nieruchomościami wskazał, że od 2022 r. pracownicy Wydziału samodzielnie przeprowadzają kontrole pod względem legalności, gospodarności i rzetelności, a ponadto Wydział wskazuje Starostom kierunki podejmowanych działań, a w razie konieczności również przepisy prawne, na podstawie których powinno odbywać się gospodarowanie nieruchomościami. Ponadto Wydział przekazywał wytyczne dotyczące obrotu nieruchomościami poprzez wskazanie, co powinny zawierać wnioski kierowane do Wojewody, określał warunki wykonania zarządzeń np. minimalna cena zbycia, podczas procedowania wniosków dot. obrotu nieruchomościami na bieżąco instruuje Starostów w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 377-380)

Kontrola NIK P/23/075 prowadzona w Starostwie Powiatowym w Nowej Soli (LZG.410.005.02.2023) wykazała, że w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa Starosta Nowosolski nie wykazywała nieruchomości przekazanych w trwałe zarząd. W przekazywanych Wojewodzie sprawozdaniach (zestawienie o nazwie *Ewidencjonowanie*) nie wykazano 12 działek znajdujących się w odpłatnym trwałym zarządzie oraz dwóch działek w nieodpłatnym trwałym zarządzie. Jedyne dane w odniesieniu do trwałego zarządu wykazane w sprawozdaniach to roczne wpływy osiągnięte i prognozowane z tytułu trwałego zarządu.

Z powyższego wynika, że nie prowadzono rzetelnej analizy kompletności sprawozdań rocznych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa składanych za lata 2020-2022 przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli.

(akta kontroli str. 479-605)

Dyrektor Wydziału Gospodarowania Nieruchomościami wyjaśniła, że: *Brak jest przepisów prawnych oraz określenia przez właściwego ministra wytycznych dot. dokonywania analizy kompletności sprawozdań. Wobec tego Wydział Gospodarki*

Nieruchomościami opracował i przekazał starostom pismem z 15 stycznia 2014 r. znak: GN-1.7582.8.2014 wzór tabeli celem ujednoczenia sprawozdań z terenu województwa lubuskiego, zgodne z wymaganiami wskazanymi w u.g.n.

W wyniku prowadzonej analizy stwierdzono, iż kompletne sprawozdania zostały przekazane w ustawowym terminie na ww. wzorach.

Przekazane sprawozdania zawierają m.in. zakładki: zasób nieruchomości oraz użytkowanie wieczyste. Nieruchomości oddane w trwały zarząd należą do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa. Zatem brak wyszczególnienia „trwały zarząd” nie budził wątpliwości, co do kompletności sprawozdania.

Wojewoda Lubuski nie posiada dostępu do ewidencji prowadzonej przez Starostę Nowosolskiego oraz innych baz danych o nieruchomościach.

Dlatego tut. Wydział w ramach sprawowanego nadzoru dokonuje analizy zawartości przesłanych sprawozdań podczas kontroli problemowych w poszczególnych starostwach.

W oparciu o dostęp do ewidencji gruntów prowadzonej przez Starostę możliwa jest szczegółowa analiza zawartości sprawozdania („działka po działce”).

W związku z powyższym analiza sprawozdania w oparciu o dostępność danych prowadzona była w sposób rzetelny.

(akta kontroli str. 477-478)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, że stwierdzenie braku kompletności danych wykazanych w ww. sprawozdaniach było możliwe pomimo braku dostępu do ewidencji gruntów. Jeśli powiat wykazał bowiem roczne osiągnięte i prognozowane wpływy z tytułu trwałego zarządu, to oczywistym jest, że powinny zostać wskazane również działki znajdujące się w trwałym zarządzie dzięki którym uzyskiwane są wpływy. Oznacza to brak kompletności wykazanych danych, co powinno zostać stwierdzone i wyjaśnione przez LUW na etapie weryfikacji sprawozdań, choćby poprzez wezwanie powiatu do złożenia wyjaśnień. Ponadto, na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 7 ustawy o gospodarce nieruchomościami, przekazanie nieruchomości w trwały zarząd odbywa się za zgodą wojewody, zatem w posiadaniu LUW pozostawały wszystkie zgody udzielone przez Wojewodę Lubuskiego na ustanowienie trwałego zarządu.

2.4. W latach 2020-2023 (I kwartał) zaplanowano¹¹ i przeprowadzono łącznie sześć kontroli w starostwach powiatowych obejmujących swoim zakresem dotacje z budżetu państwa na realizację zadania w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami (rozdział 70005). Przedmiotem kontroli było:

- ✓ w trzech przypadkach prawidłowość ujęcia dotacji w planie oraz zwrotu niewykorzystanych dotacji na rachunek budżetu państwa i zgodność sprawozdania Rb-50 z ewidencją księgową;
- ✓ w trzech przypadkach przeznaczenie dotacji oraz kontrola dokumentów księgowych potwierdzających wydatkowanie środków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 162-227, 386-387)

2.5. W latach 2020-2023 (I kwartał) do LUW nie wpływały skargi/wnioski/petycje dotyczące zagadnień związanych z gospodarowaniem przez starostów/prezydentów miast na prawach powiatu nieruchomościami Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 381-385)

¹¹ <https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/kontrola/plany>

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak rzetelnej analizy kompletności sprawozdań rocznych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa składanych za lata 2020-2022 przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli. Konsekwencją powyższego był brak pełnej wiedzy o nieruchomościach Skarbu Państwa, którymi gospodaruje Starosta Nowosolski.
2. W niepełnym zakresie przyjęto do stosowania zasady określone przez Ministra Finansów w piśmie z dnia 14 lipca 2016 r., bowiem Katalogu zadań określonego w przedmiotowym piśmie nie wykorzystywano do rozliczania dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w obszarze gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, a jedynie do planowania wysokości dotacji, co mogło skutkować wypłatą dotacji dla powiatów w niewłaściwej kwocie.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda przekazywał powiatom dotacje na gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa w transzach miesięcznych oraz kontrolował prawidłowość wykorzystania tych dotacji. Stwierdzono jednak, że przy rozliczaniu dotacji na gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa nie stosowano zasad określonych przez Ministra Finansów. Składane przez Starostów wnioski o zwiększenie dotacji na gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa były poddawane analizie, a w przypadku stwierdzenia ich zasadności przyznawano dodatkowe środki¹². Urząd podjął działania mające na celu ujednoczenie zasad i formy sporządzania przez powiaty sprawozdań rocznych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, jednak nie dokonał rzetelnej analizy kompletności sprawozdań składanych za lata 2020-2022 przez Starostwo Powiatowe w Nowej Soli.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz podjętymi w toku kontroli działaniami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Podejmowanie działań w celu analizy oraz monitorowania przyczyn wzrostu zaległości oraz danych o należnościach przedawnionych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, aby zapobiegać tym negatywnym zjawiskom.
2. Rzetelne analizowanie kompletności sprawozdań rocznych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.
3. Rozliczanie dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa zgodnie z zasadami określonymi przez Ministra Finansów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

¹² Odmownie załatwiono wnioski o zwiększenie na łączną kwotę 30.027,1 tys. zł, w tym w odniesieniu do kwoty 29.582,5 tys. zł (tj. 98,5% kwoty ogółem) stwierdzono brak zasadności przyznania środków; w odniesieniu do kwoty 444,6 tys. zł (tj. 1,5% kwoty ogółem) nie wskazano przyczyn odmowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 20 września 2023 r.

Kontroler
Anna Huziej
Główny specjalista kontroli
państwowej
/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Wicedyrektora
Włodzimierz Stobrawa
/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

.....
podpis